A Stone Carved Old Tibetan *Tshe dpag du myed pa'I mdo* Found in Leb 'khog of Yu shul, Qinghai Province

青海玉树勒巴沟发现的古藏文刻经《无量寿宗要经》

Zhang Changhong / 张长虹
(Center for Tibetan Studies of Sichuan University)

Abstract: In the summer of 2012, Qinghai Provincial Institute of Cultural Heritage and Archaeology, the Center for Tibetan Studies and the Department of Archaeology at Sichuan University organized a cooperative archaeological team to conduct a survey of four Buddhist cliff carvings in the Leb 'khog valley of Yu shul, Qinghai Province. The second site, named Dbus nag byon pa, consists of five groups of negative lined carvings combined with Tibetan inscriptions including scenes of the monkey offering honey to the Buddha, the Buddha's birth, his teaching, his descent from the heaven of the thirty-three, his nirvāṇa and so on. In the middle of the site, there is a 28-line Tibetan inscription of the *'Phags pa bcom ldan 'das ma shes rab gyi pha rol du phyin pa'I snying po* (Group C) and there is a Tibetan inscription of the *Tshe dpag du myed pa'I mdo sde* (Group B) to its lower left. This paper provides a transcript based on an on-site reading and a Chinese translation of the inscription. To determine the filiation of the text of this inscription, we compared the different Tibetan and Chinese "editions" of this sūtra found in old Dunhuang manuscripts and in the Buddhist canons. This stone carved sūtra is a concise version; only the mantra (*sngags*) section is intact, with other sections missing or simplified. It is estimated that the inscription dates to the first half of the ninth century and belongs to the so-called Middle Old Tibetan period. This stone carved *Tshe dpag du myed pa'i mdo sde* provides one more important version of this sūtra of the Tibetan imperial period.

摘要：2012 年夏天，青海省文物考古研究所与四川大学中国藏学研究所、四川大学考古学系联合组成的考古队对青海玉树勒巴沟的四处佛教石刻进行了调查。其中在勒巴沟第二地点，即吾娜桑嘎石刻点发现了阴线刻佛传故事和藏文佛经。该石刻点的画面可分为五组，表现的佛传故事目前辨识出来的有猕猴献蜜、佛诞生、佛降自三十三天、降伏外道、涅槃等，每幅场景下面或旁边均刻写有藏文题记，是对画面内容的解说。

Zhang Changhong, "A Stone Carved Old Tibetan *Tshe dpag du myed pa'I mdo* Found in Leb 'khog of Yu shul, Qinghai Province", *Revue d'Etudes Tibétaines*, no. 64, Juillet 2022, pp. 708-735.

但是在五幅画面最中央的位置的大幅岩面上刻写了完整的藏文《圣薄伽梵母般若波罗蜜多心经》(འཕགས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོ)(C 组),其左侧下方则刻写了藏文《无量寿宗要经》(ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་མདོ་སྡེ)(B 组)。本文对 B 组的《无量寿宗要经》进行了转录、翻译。为了找到该刻经经文的出处,本文收集了敦煌文书和大藏经中的同名佛经进行了比较对勘。这部石刻佛经是个浓缩版,只有咒语部分是完整的,其他部分十分精简。关于其年代,推测为九世纪上半叶。这部石刻版《无量寿宗要经》为我们提供了吐蕃时期该经的一个重要版本。

2012 年夏天,青海省文物考古研究所与四川大学中国藏学研究所、四川大学考古学系联合组成的考古队在对青海玉树勒巴沟的佛教石刻进行调查时,在第二地点吾娜桑嘎发现了古藏文刻经《圣薄伽梵母般若波罗蜜多心经》(འཕགས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོ)(C 组)及其左侧下方的《无量寿宗要经》(ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་མདོ་སྡེ)(B 组)(图一)[1]。关于这两部刻经,以往学者也有收录,最早最完整的是高瑞(གཉའ་གོང་དཀོན་མཆོག་ཚེ་བརྟན),他在 1988 年第 4 期《中国藏学》藏文版中公布了青海玉树贝纳沟、勒巴沟发现的佛教摩崖石刻[2],其中就包括这两处佛经题记,后来又收入其著作《吐蕃古藏文文献诠释》中[3]。但他未做对勘和翻译,同时在转录过程中也有失误。2011 年,巴桑旺堆在其《吐蕃碑文与摩崖石刻考证》一书中也对这两处题记进行了收录[4],但基本上是基于高瑞的底本。恰嘎·旦正《藏文碑文研究》一书中也转录了高瑞收录的这两处题记并进行了汉译,但汉译文似乎没有参考相关的汉译经典,因此未能准确的表达经文的含义,并且将经名分别译为《阿呀□□□□到达经》和《寿无量经》[5],不够准确。2012 年夏天,联合考古队再次调查该石刻点时,恰逢玉树地震后,辽宁有色勘察研究院在此进行山体加固等工作,沿崖面搭起了密集的脚手架(图二),考古队员得以近距离对题记进行观摩、辨识、

1 青海省文物考古研究所、四川大学中国藏学研究所、四川大学考古学系:《青海玉树勒巴沟吾娜桑嘎佛教摩崖石刻调查简报》,《藏学学刊》第 16 辑,2017(1):95-147。

2 གཉའ་གོང་དཀོན་མཆོག་ཚེ་བརྟན། པདྨ་འབུམ། ཡུལ་ཤུལ་ཁུལ་གྱི་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་ཡིག་བྲག་བརྐོས་མ་འགའ། *China Tibetology* (Tibetan edition) 1988 (4): 52-75.

3 གཉའ་གོང་དཀོན་མཆོག་ཚེ་བརྟན། བོད་ཀྱི་བརྡ་རྙིང་ཡིག་ཆ་རྩ་ཆེན་བདམས་བསྒྲིགས་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཀུན་ནས་གྲོལ་བར་བྱས་པ་རབ་གསལ་མེ་ལོང་། ལན་གྲུ། ཀུན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2001: 176-177.

4 པ་ཚབ་པ་སངས་དབང་འདུས། སྤུ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྗེ་བརྐོས་ཡི་གེ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་མ་ཡིག་དག་བཤེར་དང་དེའི་ཚིག་འགྲེལ་དྭངས་སང་གངས་རྒྱ། ལྷ་ས། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2011: 122-125.

5 ཆབ་འགག་རྟ་མགྲིན། བོད་ཡིག་རྡོ་རིང་ཞིབ་འཇུག ལྷ་ས། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2012: 113-118.

抄录并进行拓片，对以前经文内容转录中存在的问题进行了纠正、补充。在此基础上，本文将之与敦煌遗书和藏文大藏经中的同名佛经进行对勘，找寻与之相近的文本，并比较不同的汉、藏译本，探讨该经的大体年代，以引起对该刻经的重视。

图一　勒巴沟吾娜桑嘎佛教石刻各组画面的分布示意图

图二　　勒巴沟吾娜桑嘎佛教石刻所在山体搭起脚手架的场景

一、石刻《无量寿宗要经》的转录和翻译

《无量寿宗要经》刻于青海玉树勒巴沟吾娜桑嘎石刻点 B 组佛诞图的右侧下方，共 15 行，岩面高约 1.7 米，最宽处约 1.65 米，上窄下宽略呈三角形。内容可分为三段，每一段的起首都有单云头符。第 1-2 行为第一段，为题名；第 3-8 行为第二段，为经咒；第 9-15 行为第三段，为持诵该经咒的功德（图三、图四）。经文的内容转录和翻译如下，前面

的数字为笔者加注的行号[6]：

1. ༄། ། ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་

2. པའི་མདོ་སྡེ། །

3. ༄། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚེ་[དཔག]མྱེད་

4. པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིནད་ཏུ་གནོན་མྱི་ཟ་བའི་གཟི་བརྗིད་

5. རྒྱལ་པོ་[ལ]ཕྱག་འཚལ་ལོ། ། ཏད་ཏྱ་ཐཱ། ན་མོ་བྷ་ག་བ་ཏེ་

6. [ཨ]པ་རི་[མི་ཏ་ཨ]ཡུ་གཉའ་ན་སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ་ཏེ་ཛོཾ་ར་ཛྙ་[ཡ]ཏ་ཐཱ་ག་ཏཱ་ཡ་

7. [ཨ?]ར་ཧ་ཏེ། ། [སཾ་མྱ?]ག་སམ་འབུ་དྡྷཱ་ཡ། ། ཨོཾ་ས་རྦ་སང་སྐཱ་ར་

8. པ་རི་ཤུད་དྷ [དར་མ་?]ཏེ་གཱ (?) □□ མ་ཧ་ན་ཡ་པ་རི་བཱ་རེ་སྭཱ་ཧཱ། །

9. ༄། ། སྡིགས་འདི་ནླ[གས] (?) □□ ན་ཏེ་མཚོད་ན། ཚེ་རིང་ ། སྡིག་འབྲང། ལྷས་

10. ཀྱང་བསྲུང་པར་འགྱུར། ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ངན་སོང་དུ་མྱི་སྐྱེ། བུད་མེད་གྱི་ལུས་སུ་

11. སྐྱེས་མྱི་འགྱུར། ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་ཡོན་ཏན་དཔག་དུ་མྱེད་པ་སྟོགས་པ་དང་

12. ཅན (?) □□ ས་པ་གར་འདོད་སར་སྐྱེའོ། ། ཚེ་སྔ་ཕྱི་དྲན་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཕྱོགས་བཅུའི་

13. ས[ངས] རྒྱས་ལ་ཕྱག་བྱས་ཤིང་མཆོད་པར་འགྱུར། ། འདི་ནླགས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་

14. ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་ནླགས་པར་འགྱུར་རོ། གཞན་ཡང་ཡོ་ཏན་མང་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་

15. མདོ་ཙམ་བྲིས་སོ། །

[6] 题记的录文在已发表的考古简报中有公布，此处对原来的录文和翻译有所更新，以本文为准。

翻译如下：

无量寿经

顶礼无量寿智决定光明王世尊！怛姪他！南谟薄伽勃底 [阿]波唎[蜜哆] [阿]喻纥砚娜 须毗你悉指陀 帝祖啰佐野 怛他羯他耶 [阿]罗诃羝 [三藐]三勃䭾耶。唵 萨婆桑悉迦啰 钵唎输底 [达磨]底 伽□□ 摩诃娜耶 波唎婆唎莎诃。

受持读诵供奉此经咒，将会长寿、净除罪恶、得诸神卫护，来世不堕恶趣、不生女人之身，积聚无量功德佛田，□□降生于所想之地，得忆前生后世，即同供养十方诸佛。聆听此经，如同聆听八万四千法蕴，另有诸多功德，是以略写于此。[7]

-

图三 勒巴沟吾娜桑嘎 B 组题记

[7] 译文参考了下文分类中的汉文本甲本 I 和甲本 II。

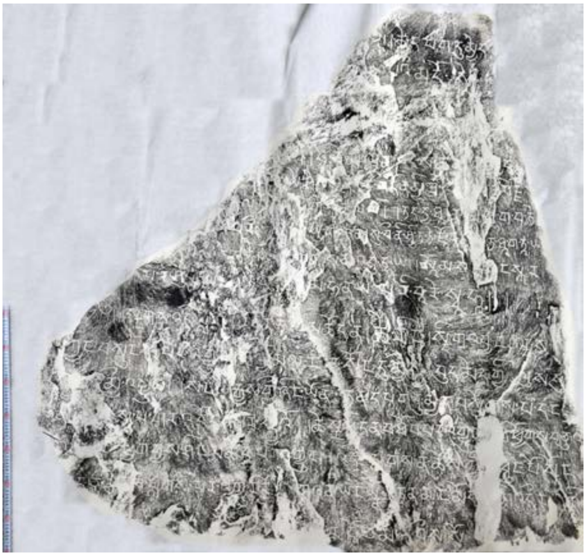

图四　勒巴沟吾娜桑嘎 B 组题记拓片

二、汉、藏文《无量寿宗要经》的分类

根据石刻题记该经可直译为《无量寿经》，但一般汉译称为《大乘无量寿经》《无量寿宗要经》《佛说无量寿宗要经》《大乘无量寿宗要经》等等。因为汉译佛经中另外还有一部《无量寿经》，是曹魏康僧铠所译，在敦煌汉文写经和汉文大藏经中均有收录。尽管名字相同，但并非同一部经，为示区别，因此本文所讨论的《无量寿经》的汉译名一般都加上“宗要”二字[8]，如《大正藏》No.936（以下简称 T936）收录的该经题名称《大乘无量寿经》，经尾则题《佛说无量寿宗要经》[9]。《大正藏》所收本子与敦煌写本相同，如中国国家图书馆藏敦煌遗书 BD2323、BD2493 以及法藏 P. 4532[10]等等，也是如此题名。由于本文石刻题名中并无“大乘”（ཐེག་པ་ཆེན་པོ）字样，因此译为《无量寿宗要经》。敦煌藏文写本中一般

---

8 黄明信、东主才让：《敦煌藏文写卷<大乘无量寿宗要经>及其汉文本之研究》，《中国藏学》1994（2）：67.

9《大正藏》第 19 册，1998：82-85.

10 BD2323 见任继愈主编：《国家图书馆藏敦煌遗书》第 33 册，北京图书馆出版社，2006：90-92. BD2493 见《国家图书馆藏敦煌遗书》第 34 册，2006：393-396。P. 4532 见国际敦煌项目 IDP 网站。

称为“ཚེ་དཔག་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ”，译为《大乘无量寿宗要经》。该经是吐蕃统治时期最为通行的一部经，在敦煌藏文写卷中，该经数量最多，有学者统计出敦煌藏文写本《大乘无量寿宗要经》的数量为 2336 件[11]；在敦煌汉文写卷中，该经的数量也相当可观，是隋唐时期流传最广的六部经卷之一，总计有 977 卷[12]。这一数字随着未公布材料的出现，可能还会有所增加。

由于藏文写本《大乘无量寿宗要经》数量众多，分藏于世界各地，百余年来有众多的学者对之进行刊布、研究，青海民族大学桑吉东知对此有了很好的总结[13]，兹不赘述。王尧先生曾经将《大乘无量寿宗要经》的藏文本分为两大类：敦煌写本和传世刻本[14]。前者指敦煌发现的藏文写卷；后者指保存在各种版本的藏文大藏经中的刻本。在青海玉树勒巴沟石刻《无量寿宗要经》发现之前，学界一般均采纳王尧先生的意见，认为只有这两类文本的存在。近年，桑吉东知在对敦煌藏文本《大乘无量寿宗要经》的研究过程中注意到了玉树勒巴沟的石刻本，在原先两种分类的基础上，增加了石刻本，并与前两类文本做了比较研究[15]。

《大乘无量寿宗要经》的内容大致可以分为五个部分：一、缘起。二、若干千万佛一时同声说此经。汉藏文各本中具体数目有所不同。三、咒语。每当说完该经的功德，即出现一段同样的咒语，反复出现多次。各本出现的次数不完全相同，各本中咒文的长短也有所不同。四、分说书写持诵、布施供养此经的功德。功德一般共有 18 种或 16 种，各本亦有不同。五、偈语。共六段，各本中也是长短不一[16]。

---

[11] 黄维忠：《8-9 世纪藏文发愿文研究——以敦煌藏文发愿为中心》，北京：民族出版社，2007：179.夏吾措和桑吉东知的最新统计结果为：藏文写本《大乘无量寿宗要经》的数量为 2281 件，其中国外收藏 1530 件，国内收藏 751 件，见夏吾措、桑吉东知：《敦煌藏文写本<大乘无量寿宗要经>的分类与流变关系研究》，《西藏大学学报》2021（3）：58.

[12] 黄明信、东主才让：《敦煌藏文写卷<大乘无量寿宗要经>及其汉文本之研究》，《中国藏学》1994（2）：61-62.该文指出这六部流传最广的经卷是：《大般若波罗蜜多经》《金刚经》《金光明最胜王经》《妙法莲花经》《维摩诘所说经》《大乘无量寿宗要经》。作者还列出了《观世音经》，排第七。

[13] 桑吉东知：《敦煌藏文写本<大乘无量寿宗要经>整理研究的回顾与展望》，《青藏高原论坛》2019（2）：101-108.

[14] 王尧：《藏汉佛典对勘释读之三<大乘无量寿宗要经>》，《西藏研究》1990（2）：101-106.

[15] བསེ་ཚང་སངས་རྒྱས་དོན་གྲུབ། དུན་ཏོང་བོད་ཡིག་གི་རྒྱུད་གཞུང་ཡིག་ཆ 《ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ》 ལ་དཔྱད་པ། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་ཆེན་རིག་དེབ། 2016（1）：58-73.

[16] 黄明信、东主才让前揭文中将该经内容分为六个部分，笔者将其第三、第四部分合并，因其均是分说该经的功德。再者，本文所讨论的石刻本中，咒语出现在功德的前面，因此这里笔者将咒语部分置于功德部分的前面。

根据各部分内容的不同，尤其是咒语长度的不同，学界对《无量寿宗要经》进行了分类。一般将汉文本分为甲本、异甲本、乙本三类或甲乙本两类，将藏文本分为甲本、乙本两类。左丽萍统计出敦煌写卷中，汉文本《无量寿宗要经》甲本 1200 本，乙本 6 件[17]，从中可知敦煌汉文写本《无量寿宗要经》绝大多数为甲本。黄明信统计中国国家图书馆所收 227 个藏文写卷中，甲本 145 卷，乙本 82 卷[18]。甲本和乙本数量上的差距不如汉文本那么大。中国国家图书馆在整理敦煌遗书过程中，对汉文本《无量寿宗要经》的异甲本和乙本进行了标注[19]，没有标注的则为甲本，占绝大多数；将藏文本《无量寿宗要经》分为甲本和乙本，均进行了标注[20]。英国国家图书馆藏敦煌遗书有些也标注了甲乙本[21]。法国国家图书馆藏敦煌藏文文献和甘肃藏敦煌藏文文献也收录有大量的藏文本《大乘无量寿宗要经》，但没有标注甲本还是乙本[22]。夏吾措和桑吉东知在研究敦煌研究院收藏的藏文本《大乘无量寿宗要经》时，按照经文的差异和咒语长短，将之分为甲乙丙丁四种，认为他们均属于同一个译本的不同抄本，在甲本传抄的过程中产生了乙本，乙本传抄的过程中产生了丙本，丙本传抄的过程中产生了丁本[23]。将汉、藏译本放在一起进行比较的有上山大峻，他将三种汉文本和两种藏文本（甲、乙本）放在

---

[17] 左丽萍：《敦煌<大乘无量寿经>写本考暨俗字汇辑》，浙江师范大学硕士学位论文，2014：7-41. 这 6 件乙本中，国图藏 BD6348 号下有 3 份写本，作者统计为 3 件，这三件内容完全一致，如果作为一件，实际上乙本只有 3 件。

[18] 黄明信、东主才让：《敦煌藏文写卷<大乘无量寿宗要经>及其汉文本之研究》，《中国藏学》1994（2）：67.

[19] 如标注为异甲本的 BD3334 号，见《国家图书馆藏敦煌遗书》第 45 册，2007：379-382。标注为乙本的 BD6348 号 1、号 2、号 3，见《国家图书馆藏敦煌遗书》第 85 册，2008：84-92.

[20] 如《国家图书馆藏敦煌遗书》第 124、125、126 册，几乎全部为藏文本的《大乘无量寿宗要经》，每一部均标注了甲本或乙本。

[21] 如方广錩、[英]吴芳思主编：《英国国家图书馆藏敦煌遗书》第 3 册收录的斯 147 号《无量寿宗要经》，标为乙本，桂林：广西师范大学出版社，2011：66-67。《英国国家图书馆藏敦煌遗书》第 18 册收录的斯 1173 号 1、号 2《无量寿宗要经》，标为甲本，2013：353-356.

[22] 如《甘肃藏敦煌藏文文献》第 1 卷敦煌研究院卷中，《大乘无量寿宗要经》占将近一半，第 2 卷敦煌市博物馆卷中，全部为《大乘无量寿宗要经》，均未标注甲乙本。见马德、勘措吉主编：《甘肃藏敦煌藏文文献》①、②，上海古籍出版社，2017-2018。《法国国家图书馆藏敦煌藏文文献》第 32、33、34 册（上海古籍出版社，2020）收录的全部为藏文本《大乘无量寿宗要经》，也没有标注甲乙本。

[23] 夏吾措、桑吉东知：《敦煌藏文写本<大乘无量寿宗要经>的分类与流变关系研究》，《西藏大学学报》2021（3）：58-64.

一起进行了简单比较[24]。此外，还有一些更为详细的分类。黄明信、东主才让将汉文本的《无量寿宗要经》分为五种[25]，但实际上，《大正藏》中的 T936 同其所分第二种敦煌本相同，可归为一类；其未对国家图书馆藏敦煌遗书中标为乙本的 BD6348 进行讨论。《大正藏》No. 937 收录的宋代法天所译《佛说大乘圣无量寿决定光明王如来陀罗尼经》（以下简称 T937），与敦煌本不同，王尧认为其“当系据梵本译出”，黄明信认为其是“异译本”[26]。桑吉东知在研究台湾地区收藏敦煌藏文文献时，认为台湾地区收藏的 16 件藏文本《大乘无量寿宗要经》有三种不同的写本系统[27]。

在前人研究基础上，根据各种文本中第二部分若干千万佛同声说此经的次数、全文咒语的遍数和咒语的长短、功德的数目等的不同，笔者对汉、藏文本的《无量寿宗要经》进行进一步的仔细考察，提出更为详细的分类，但仍遵循前人的分类，原定为甲本、乙本的尽量不改变其大的分类标准，以免造成混淆。本文仍将汉文本的《无量寿宗要经》分为甲本、乙本两大类，每类下面再分出两个亚类。其中占绝大多数的敦煌汉文写本《无量寿宗要经》甲本，包括《大正藏》T936，定为甲本 I 类。在国家图书馆所藏敦煌遗书中，有一种汉文本《无量寿宗要经》被认为是“异甲本”，本文定为甲本 II 类。甲本 II 类的咒语比甲本 I 类多了最后一遍，咒语多了两句。国家图书馆所藏敦煌遗书中的汉文本《无量寿宗要经》乙本，本文定为乙本 I 类。英国国家图书馆所藏敦煌遗书中也定为乙本的斯 147 号，本文定为乙本 II 类。乙本中同声说经的次数和功德数都比甲本少，乙本 II 最简约。T937 宋代法天的译本因不属于敦煌写本，本文暂不将其纳入讨论范围。各本各部分之间的差异如下：

汉文本：

甲本 I：若干千万佛同声说此经 9 次。全文咒语 29 遍，每遍 15 句。功德

24 上山大峻：《敦煌佛教の研究》，京都：法藏馆，2012：437-455。

25 黄明信、东主才让：《敦煌藏文写卷<大乘无量寿宗要经>及其汉文本之研究》，《中国藏学》1994（2）：63。

26《大正藏》所收第 19 册 No. 937 由宋代法天所译《佛说大乘圣无量寿决定光明王如来陀罗尼经》与敦煌本不同，王尧先生认为其“当系据梵本译出”。该本咒语只出现一次，各功德的出现顺序也与敦煌本不同，差异较大，不能作为同本，因此本文暂不讨论该本。其相关研究见王尧：《藏汉佛典对勘释读之三<大乘无量寿宗要经>》，《西藏研究》1990（2）：103。黄明信、东主才让：《敦煌藏文写卷<大乘无量寿宗要经>及其汉文本之研究》，《中国藏学》1994（2）：68。

27 བསེ་ཚང་སངས་རྒྱས་དོན་གྲུབ། ཐའི་ལྭན་ས་ཁུལ་གྱི་ཏུན་ཧོང་བོད་ཡིག་ཡིག་ཆའི་ཉར་ཚགས་དང་ཞིབ་འཇུག་སྐོར་གླེང་བ།—— ཞོར་དུ་《ཚེ་ མདོ་》ཡིག་ཆར་རིགས་དབྱེ་བ། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ། 2020（3）：119-130.

18 种。绝大多数写本为该类。如 T936、P.4532、BD2323、BD2357、BD2397、BD2493 等。

甲本 II：若干千万佛同声说此经 9 次。全文咒语 30 遍，只写出了前面 5 遍，后面 25 遍预留了空间但未抄写，和甲本 I 相比，多了最后一遍。咒语每遍 17 句。功德 18 种。代表性写本为标注为“异甲本”的中国国家图书馆藏 BD3334[28]。

乙本 I：若干千万佛同声说此经 5 次。全文咒语 24 遍，每遍 17 句。功德 16 种。代表性写本为标注为“乙本”的中国国家图书馆藏 BD6348[29]。

乙本 II：前半部分残，咒语 13 句。功德 16 种。代表性写本为标注为“乙本”的英国国家图片馆藏斯 147[30]。

关于藏文本《无量寿宗要经》的分类，中国国家图书馆将其收藏的敦煌遗书分为甲本、乙本两类，夏吾措和桑吉东知将敦煌研究院收藏的该种写本分为甲乙丙丁四类。但以上分类均未将藏文大藏经收录的两个版本和法藏敦煌藏文文献纳入分类。本文将之一并纳入讨论，分类如下：

藏文本：

甲本 I：最完整的藏文大藏经版本，收录于对勘本《甘珠尔》，原德格版编号 No. 674、675（以下简称 Derge 674、675）[31]。若干千万佛同声说此经 9 次。咒语 30 遍，功德 18 种。Derge 675 咒语 18 句，Derge 674 咒语 22 句[32]，为长咒语，22 句的咒语未见于其他写本。桑结东知对这两个版本有过详细的对勘研究[33]。

---

28 BD3334 见《国家图书馆藏敦煌遗书》第 45 册，2007：379-382。

29 BD6348 共有 3 个号，均为《无量寿宗要经》，原文括注为乙本。这三个号的内容完全一样，但号 1 残缺、号 2、号 3 有不同程度的漏抄或重复抄写等情况，不过将三个本子进行对勘后可以复原一个完整的《无量寿宗要经》乙本。号 1 缺少“二五俱胝诸佛异口同音演说无量寿陀罗尼”之前部分，并且“二五俱胝诸佛”和“百俱胝殑伽沙诸佛”异口同音演说重复抄写了两遍。因未看到原件，不知是原先的抄写失误还是后期修复拼接的失误。号 2 在第 14、15 遍咒语之间漏抄了功德 8：“四天大王常随卫护”，这在号 1 和号 3 中是有的；号 2 第 21 遍咒语少抄了第 2-6 句。号 3 中完整的 17 句咒语，第 17、20 遍仅抄了 11 句，第 22 遍仅抄了 14 句。见《国家图书馆藏敦煌遗书》第 85 册，2008：84-92。

30 斯 147 见《英国国家图书馆藏敦煌遗书》③，2011：66-67。

31《中华大藏经·甘珠尔》（对勘本）第 91 卷，北京：中国藏学出版社，2008：776-792，793-807。

32 Derge 674 的咒文比 Derge 675 多了 4 句：ཨོཾ་པུ་ཎྱེ་པུ་ཎྱེ་མ་ཧཱ་པུ་ཎྱེ་ཨ་པ་རི་མི་ཏ་པཱུ་ཡུར་པུ་ཎྱ་ཛྙཱ་ན་སཾ་བྷཱ་རོ་པ་ཙི་ཏེ།。

33 བསེ་ཚང་སངས་རྒྱས་དོན་གྲུབ། བཀའ་འགྱུར་ཁྲོད་བཞུགས་པའི《ཚེ་མདོའི》པར་གཞི་རིགས་གཉིས་བསྡུར་ནས་དཔྱད་པ།—— སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དཔེ་གཞིར་བཟུང་བ། མཚོ་སྔོན་དགེ་འོས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ། 2019（3）：56-66.

甲本 II：若干千万佛同声说此经 9 次。咒语 29 遍，每遍 16 句。功德 17 个。同甲本 I 相比，咒语少了最后一遍，即在偈语结束后的那遍咒语缺失了；咒语和甲本 I 的 Derge 675 相比，缺失了 ཨཛ་ཏེ། སིཾ་ཧྲཱིཾ་བད་ཛྙཱ་ཡ། 两句，功德部分缺失了功德 4。代表性写本如 P.t.98[34]。

甲本 III-1：若干千万佛同声说此经 5 次。咒语 24 遍，每遍 16 句。功德 16 个。缺功德 4 和 16，功德 1 同 P.t.98。如 P.t.105[35]、P.t.3671、BD14266、Dy.t.132、Dy.t.134、Dy.t.142 等等。

甲本 III-2：同甲本 III-1 唯一不同的地方是：功德 1 和功德 3 相同。如 P.t.3603、P.t.3774、BD3886、BD14231、BD14267、BD14288、Dy.t.132、Dy.t.79 等等。甲本 III-1 和甲本 III-2 即是中国国家图书馆藏敦煌遗书中分类为甲本的。

乙本：若干千万佛同声说此经 5 次。咒语 24 遍，每遍 13 句。功德 16 个。缺功德 4 和 16，功德 1、3 相同。如 P.t.3943-3946、P.t.3670、P.t.3672-3676、BD14256、BD14230、Dy.t.163、Dy.t.136、Dy.t.174、Dy.t.175、Db.t.101、Db.t.112、Db.t.186、Db.t.188。该本即是中国国家图书馆藏敦煌遗书中分类为乙本的。

敦煌写卷中，还有一种版本，在一个文本中，既有长咒语也有短咒语，可归入甲本 III 或乙本类，如 Dy.t.170。夏吾措和桑吉东知将之列为丙类[36]。但考虑到咒语的长短不是分类的唯一标准，需要结合咒语的遍数和功德部分综合考量，因此这种本子可以根据其他方面的特点将之归入甲本 III 类或乙本中。

以上几种写本，甲本 I 最为完整，也最工整，但在大量的敦煌写卷中，这种本子十分罕见，甚至甲本 II 也十分少见，最常见的是甲本 III 和乙本。本文的甲本 III-1、甲本 III-2 和乙本分别对应于夏吾措和桑吉东知分类中的甲类、乙类和丁类。

受岩面空间的限制，本文讨论的石刻本中刻写的非常简略。第一部分仅保留了一句话，第二部分和第五部分没有出现，仅保留了第三和第五部分，只有咒语相对完整，功德部分也非常简略。因此该石刻本堪称《大乘无量寿宗要经》的极简本，下面将之与汉、藏各本进行对勘，比

34《法国国家图书馆藏敦煌藏文文献》③，上海古籍出版社，2007：33-42。其中 39 页实为第 38 页之重复，第 40 页编号为 P.t. 98V 的刚好可以接上第 39 页，构成一部完整的《大乘无量寿宗要经》。

35《法国国家图书馆藏敦煌藏文文献》③，上海古籍出版社，2007：143-146.

36 夏吾措、桑吉东知：《敦煌藏文写本<大乘无量寿宗要经>的分类与流变关系研究》，《西藏大学学报》2021（3）：58-64.

较他们之间的异同之处。

三、对勘

（1）题名

勒巴沟石刻题名为：ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་མདོ་ཛེ།། 直译为：无量寿经。

甲本 I 为：འཕགས་པ་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

敦煌写本几乎均为：ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འི་མདོ།།[37]

勒巴沟石刻本没有敦煌写本中出现的“ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ”（大乘）字样，甲本 I 则又比敦煌写本多了“དང་ཡེ་ཤེས”（智）字样。勒巴沟石刻本与敦煌写本更为接近。

汉文本中，则有与本石刻本完全相同的题名，如甲本 II 的 BD3334、乙本 I 的 BD6348 和乙本 II 的斯 147，均题名为《无量寿经》。

（2）忆念佛名

勒巴沟：བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚེ □□ མྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིནད་དུ་གདོན་མྱི་ཟ་བའི་གཟི་བརྗིད་[རྒྱ]ལ་པོ

Derge 674： སངས་རྒྱས་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་དུ་མེད་པ་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་

敦煌写本和 Derge 675 均为：སངས་རྒྱས་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་དུ་མྱེད་པ་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་གདོན་མྱི་ཟ་བའི་རྒྱལ་པོ་

勒巴沟石刻中写为“བཅོམ་ལྡན་འདས”（薄伽梵或世尊），藏文大藏经和敦煌写本中则均为“སངས་རྒྱས”（佛）；勒巴沟的“གདོན་མྱི་ཟ་བ”（决定）在 Derge 674 中则为“རྣམ་པར་ངེས་པ”，而“གཟི་བརྗིད”（光荣、威严、威德）一词则仅出现在 Derge 674 中。此处勒巴沟的用法与藏文大藏经版本和敦煌写本均不完全相同。

汉：

甲本 I：无量智决定王如来/无量寿智决定王如来

甲本 II：智寿无量决定威德王如来

乙本 I：智寿无量决定威德王如来

乙本 II：残

若从汉文本来看，勒巴沟石刻本的佛号则可以与汉文本的甲本 II 和乙本 I 相对应。

---

[37] P.t.98 和 BD14231 号 1 在 པོ་འི་ 之间均加有小圆点隔音符。 P.t.3943 在分句符 ། 之前还有小圆点，并且 བ 后面加 འ，如 བའ་། མདོ་། 。BD14256、14230 也出现再后加字 འ，如 མདོ 写作 མདོའ。

（3）若干千万佛一时同声说此经时的具体数字

勒巴沟石刻本缺失该部分。

藏文本：

甲本 I：99, 84, 77, 65, 55, 45, 36/35, 25, གང་གཱའི་ཀླུང་བཅུའི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་གིས་

甲本 II：99, 84, 77, 65, 56, 45, 36, 25, འགག་འགག་འི་ཀླུང་བཅུ་འི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་དང་ དབྱངས་གཅིག་གིས་

甲本 III：99, 45, 36, 25, གང་ག་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་དང། དབྱངས་གཅིག་གིས་

乙本： 99, 45, 36, 25, གང་འགའ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་དང་། དབྱངས་གཅིག་གིས་

汉文本：

甲本 I：绝大多数为：99, 104, 7, 65, 55, 45, 36, 25, 恒河沙姟佛

有少数将 104 写为 105，36 写为 35 者，如 BD2357 号 2。

甲本 II：99, 104, 7, 65, 55, 45, 36, 25, 百俱胝殑伽沙诸佛

乙本 I：99, 45, 36, 25, 百俱胝殑伽沙诸佛

乙本 II：残

T937：99, 84, 77, 66, 55, 44, 36, 25, 十殑伽河沙数俱胝佛

各藏文本的译本大体上是一致的，只是次数不同，长本说 9 次，短本说 5 次。汉文本各本译法不同，如“恒河沙姟佛”“百俱胝殑伽沙诸佛”等，不过与藏文本最大的区别是 104 和 7 两个数字，在藏文本中为 84、77，这在宋代法天译本（T937）中更正了过来。汉文本中 104、77 极有可能是藏文数字 84 和 77 的误译。

（4）咒语

虽然壁面空间有限，但勒巴沟石刻完整地刻出了该经的咒语部分。

勒巴沟石刻：	ཏད་ཏྱ་ཐཱ།1	ན་མོ་བྷ་ག་བ་ཏེ་ 2	[ཨ་]པ་རི་[མི་ཏ་] 3	[ཨ་]ཡུ་གཉའ་ན། 4
藏：				
甲本 I（Derge675）：	ཨོཾ་1	ན་མོ་བྷ་ག་བ་ཏེ་2	ཨ་པ་རི་མི་ཏ་3	ཨཱ་ཡུར་ཛྙཱ་ན་4
甲本 II（P.t.98）：	ཏད་ཏྱ་ཐ།[38] 1	ན་མོ་བྷ་ག་བ་ཏེ། 2	ཨ་པ་རཱི་མི་ཏ། 3	ཨ་ཡུ་གཉྭ་[39]ན། 4
甲本 III-1（P.t.105）：	ཏད་ཏྱ་ཐ།1	ན་མོ་བྷ་ག་བ་ཏེ། 2	ཨ་པ་རི་མི་ཏ། 3	ཨ་ཡུ་གཉ་ན། 4
甲本 III-2 (BD14231)：	ཏད་ཏྱ་ཐ།1	ན་མོ་བ་ག་བ་ཏེ། 2	ཨ་པ་རཱི་མི་ཏ། 3	ཨ་ཡུ་གཉ་ན་ 4
乙本（P.t.3943）：	ཏད་ཏྱ་ཐ་1	ན་མོ་བ་[40]ག་བ་ཏེ། 2	ཨ་པ་རི་མི་ཏ། 3	ཨ་ཡུ་གཉའ་ན། 4

---

[38] 藏文本的咒语中，ཏད་ཏྱ་ཐ་ 一般只出现在第一遍，后面不再出现。

[39] གཉྭ 和 གཉའ 都有使用。

[40] བ 和 བྷ 都有使用。

汉：

甲本 I：	南谟薄伽勃底 1	阿波唎蜜哆 2	阿喻纥砚娜 3	
甲本 II：	南谟薄伽跋帝 1	阿波唎蜜多 2	阿喻纥砚那 3	
乙本 I：	南谟薄伽跋底 1	阿波利蜜多 2	阿喻也那 3	
乙本 II：	怛姪他 1	南谟薄伽薄底 2	阿波利蜜多 3	阿喻也那 4

勒巴沟石刻：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ་ 5	ཏེ་ཛྙོ་ར་ཛྙ་[ཡ་] 6	ཏ་ཐཱ་ག་ཏཱ་ཡ་ 7
藏：			
甲本 I：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ་5	ཏེ་ཛོ་ར་ཛྙ་ཡ། 6	ཏ་ཐཱ་ག་ཏཱ་ཡ། 7
甲本 II：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ། 5	ར་ཛ་ཡ། 6	ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཡ་[41]། 7
甲本 III-1：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ་ 5	ར་ཛ་ཡ། 6	ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཡ། 7
甲本 III-2：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ། 5	ར་ཛ་ཡ། 6	ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཡ། 7
乙本：	སུ་བི་ནི་ཤྩི་ཏ། 5	ར་ཛྙ་ཡ། 6	ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཡ། 7

汉：

甲本 I：	须毗你悉指陀 4	啰佐野 5	怛他羯他耶 6
甲本 II：	须鼻你失只多 4	帝祖罗左耶 5	怛他竭多耶 6
乙本 I：	须毗你只多 4	帝祚罗左耶 5	怛他梯多耶 6
乙本 II：	须毗你只多 5	啰左耶 6	怛他梯多耶 7

勒巴沟石刻：	[ཨ་]ར་ཧ་ཏེ། ། 8	[སཾ་མྱ་]ག་སམ་འབུ་དྷཱ་ཡ། །9		ཨོཾ་ 10
藏：				
甲本 I：	ཨརྷ་ཏེ། 8	སཾ་མྱཀྶཾ་བུད་དྷཱ་ཡ། 9	ཏདྱ་ཐཱ། ཨོཾ་ 10	
甲本 II：	缺	缺	ཏད་ཡ་ཐ་ཨོཾ། 8	
甲本 III-1：	缺	缺	ཏད་ཡ་ཐ་ཨོམ་[42] 8	
甲本 III-2：	缺	缺	ཏད་ཡ་ཐ། ཨོམ 8	
乙本：	缺	缺	ཨོམ་ 8	

汉：

甲本 I：	缺	缺	怛姪他唵 7
甲本 II：	阿罗诃羝 7	三藐三勃馱耶 8	怛姪他　唵 9
乙本 I：	阿罗诃帝 7	三藐三勃馱耶 8	怛姪他　唵 9
乙本 II：	缺	缺	

41 ཡྰ 和 ཡ 都有使用。

42 P.t.3774 为 ཏད་ཡྭ་ཐ་ཨོམ།。

勒巴沟石刻：	ས་ན་སང་སྐ་ར་ 11	པ་རི་ཤུད་དྷ་ 12	[དྷར་མ་?] ཏེ་13
藏：			
甲本 I：	སརྦ་སཾ་སྐཱ་ར་ 11	པ་རི་ཤུདྡྷ་ 12	དྷརྨ་ཏེ་ 13
甲本 II：	ས་ན་སང་སྐཱ་ར། 9	པ་རི་ཤུད་དྷེ། 10	དྷར་མ་ཏེ། 11
甲本 III-1：	ས་ན་སང་སྐ་ར་ 9	པ་རི་ཤུད་དྷེ་། 10	དྷར་མ་ཏེ་11
甲本 III-2：	ས་ན་སང་སྐ་ར་ 9	པ་རཱི་ཤུད་དྷ། 10	དར་མ་ཏེ་ 11
乙本：	ས་ན་སང་སྐ་ར་ 9	པ་རཱི་ཤུད་དྷ། 10	དར་[43]མ་ཏེ། 11

汉：			
甲本 I	萨婆桑悉迦啰 8	钵（波）唎输底 9	达磨底 10
甲本 II：	萨婆桑塞迦啰 10	波唎输駄11	达麽羝 12
乙本 I：	萨婆僧塞羯罗 10	波利输駄11	达摩底 12
乙本 II：	萨婆僧塞羯啰 9	波利输駄10	达摩底 11

勒巴沟石刻： ཤཱ་□□ 14

藏：			
甲本 I：	ག་ག་ན་ 14	ས་མུདྒ་ཏེ་ 15	སྭ་བྷཱ་བ་བི་ཤུདྡྷེ་ 16
甲本 II：	ག་ག་ན། 12	ས་མུད་ག་ཏེ། 13	སྭཱ་བྷ་བ་བི་ཤུད་དྷེ། 14
甲本 III-1：	ག་ག་ན་12	ས་མུ་དགའ་ཏེ། 13	སྭ་བ་བ་བཱི་ཤུད་དྷེ། 14
甲本 III-2：	ག་ག་ན། 12	ས་མུ་དགེ་ཏེ་ 13	སྭ་བ་བ་བྱི་ཤུད་དེ་ 14
乙本：	缺	缺	缺

汉：			
甲本 I：	伽迦娜 11	莎诃某持迦底 12	萨婆婆毗输底 13
甲本 II：	伽迦那 13	娑嗨特羯羝 14	莎皤婆毗秫提 15
乙本 I：	伽迦那 13	娑浸羯帝 14	娑婆婆毗输提 15
乙本 II：	缺	缺	缺

勒巴沟石刻：	མ་ཧ་ན་ཡ་ 15	པ་རི་བཱ་རེ་སྭཱ་ཧཱ།། 16
藏：		
甲本 I：	མ་ཧཱ་ན་ཡ་ 17	པ་རི་བཱ་རེ་སྭཱ་ཧཱ། 18
甲本 II：	མ་ཧ་ན་ཡ་ 15	པ་རི་བ་རེ་སྭཱ་ཧཱ། 16
甲本 III-1：	མ་ཧ་ཡ་ན་ 15	པ་རཱི་བ་རེ་སྭཱ་ཧཱ། 16
甲本 III-2：	མ་ཧ་ན་ཡ་ 15	པ་རཱི་བ་རེ་སྭ་ཧ། 16

[43] དར་ 和 དྷར་ 都有使用。

乙本：	མ་ཧཱ་ན་ཡ་ 12	པ་རི་བ་རེ་སྭཱ་ཧཱ། 13
汉：		
甲本 I：	摩诃娜耶 14	波唎婆唎莎诃 15
甲本 II：	摩诃那耶 16	波唎跋隸 莎诃 17
乙本 I：	摩诃那耶 16	波利跋隸 莎诃 17
乙本 II：	摩诃衍那 12	波唎 跋隸 莎诃 13

汉文本甲本 II 和乙本 I 的咒文几乎完全相同，都是有 17 句。甲本 I 与之相比少了“阿罗诃羝 三藐三勃馱耶”两句；乙本 II 与之相比，除了少了这两句外，还少了“伽迦那 娑呣特羯羝 莎皤婆毗秫提”这三句，不过开头多了“怛姪他”，另三个版本中，“怛姪他”出现在第 7 句或第 9 句。乙本 II 的咒文最短，只有 13 句；甲本 II 和乙本 I 的咒文最长，均有 17 句；甲本 I 居中，有 15 句，是数量最多的一个版本。

藏文本甲本 I 咒语最长，有 18 句；乙本咒语最短，只有 13 句。开头一句只有甲本 I 是 ཨོཾ，其他各本都是 ཏད་དྱ་ཐ་。ཨརྷ་ཏེ། སཾ་མྱཀྶཾ་བུད་དྷཱ་ཡ། 这两句只有甲本 I 有，其他各本不见。这两句后面的 ཏད་དྱ་ཐ་ཨོཾ 中的 ཨོཾ 有时前面有分句符，跟着下一句连在一起，有时则后面有分句符，跟前面的 ཏད་དྱ་ཐ་ 连成一句，有时则单独出现，不见其前的 ཏད་དྱ་ཐ་。乙本还缺失三句：ག་ག་ན་ ས་མུ་དྒ་ཏེ་ སྭ་བ་བ་བི་ཤུད་དྷེ།。

单从咒语看，汉文本的甲本 II 和乙本 I 最接近藏文本的甲本 I。汉文本的乙本 II 与藏文本的乙本最接近。汉文本的甲本 I 和藏文本的甲本 II、甲本 III 比较接近。勒巴沟的石刻本则同藏文本的甲本 I、汉文本的甲本 II、乙本 I 比较接近。

（5）功德

由于岩面空间有限，功德众多，勒巴沟石刻只给出了部分功德的关键词句，但仅凭这些关键词句，就能判断出其为哪一种功德，如 ཚེ་རིང་།（长寿）是功德 1，སྡིག་འབྱང་།（除罪）是功德 6，ལྷས་ཀྱང་བསྲུང་བར་འགྱུར།（诸神卫护）指的是功德 9，不过刻出来的只有大约 9 种功德，并不完整，最后用 གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་མང་（其他许多功德）一言以总之，没有一一列出。下面列出藏、汉各本中完整的 18 或 16 种功德，以资比较。

1. 甲本 I： དེ་ཚེ་ཟད་པ་ལས་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚེ་ཡང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།
   甲本 II： དེ་ཚེ་ཟད་པ་ལས་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་འགྱུར་རོ། ཚེ་ཡང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།
   甲本 III-1： དེ་ཚེ་ཟད་པ་ལས་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚེ་ཡང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་བཅུ་རྩ་བཞི་འདྲི་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ། （同功德 3）
乙本： དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་འདྲིར་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ། （同功德 3）
甲本 I： 如其命尽，复得长寿而满年。
甲本 II：寿命将尽增满百年。
乙本 I： 寿命将尽增益百年。
乙本 II：寿命将尽增满百年。

2. 甲本 I：དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། ཡུལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་དང་། གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་དུ་ཡང་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དྲན་པར་འགྱུར་རོ།
甲本 II：དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང། ཡུལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་དང། གཤིན་རྗེ་འི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་མྱི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནམ་དུ་ཡང་མྱི་འཁོམ་བར་སྐྱེ་པར་མྱི་འགྱུར། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དྲན་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1：དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། ཡུལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་དང། གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་མྱི་འགྱུར་རོ། དེ་ནམ་དུ་ཡང་མྱི་ ཁོམ་བར་སྐྱེ་བར་མྱི་འགྱུར་ཏེ། །གང་དང་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དྲན་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1I：དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། ཡུལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་དང་། གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བར་མྱི་འགྱུར་ཏེ་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་མྱི་ཁོམ་བར་སྐྱེ་བར་མྱི་འགྱུར་ཏོ། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་འདྲན་བར་འགྱུརོ།
乙本：དེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། ཡུལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནའས་དང་། གཤིན་རྗེ་འི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བར་མྱིའ་འགྱུར་ཏེ། ནམ་དུ་ཡང་མྱིའ་ཁོམ་བར་སྐྱེ་བར་མྱིའ་འགྱུར་ཏོ། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེབ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དྲན་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 I： 不堕地狱，在在所生，得宿命智。
甲本 II：不堕地狱饿鬼傍生阎罗王界及八难中，所生之处常得宿命。
乙本 I： 不堕地狱饿鬼傍生阎罗王界及八难中，所生之处常得宿命。
乙本 II：不堕地狱饿鬼傍生阎罗王界及八难中，所生之处常得宿命。

3. 甲本 I： དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་འདྲིར་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ།
甲本 II： དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་འདྲིར་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1：དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་འདྲིར་འཛུག་པར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-2： དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་འདྲི་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ། （同功德 1）
乙本： དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་འཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་འདྲིར་བཙུག་པར་འགྱུར་རོ། （同功德 1）
甲本 I： 如同书写八万四千一切经典。
甲本 II：即同书写四十百千亿法蕴。
乙本 I： 即同书写百千四十亿法蕴。
乙本 II：即同书写百千四十亿法蕴。

4. 甲本 I：དེས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བྱེད་དུ་བཙུག་པ་དང་། རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།
甲本 II： 缺
甲本 III-1：缺
甲本 III-2：缺
乙本：缺

甲本 I：即是书写八万四千部，建立塔庙。
甲本 II：即同书写八万四千法门，建立塔庙。
乙本 I：缺
乙本 II：缺

5. 甲本 I：དེའི་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 II：དེ་མཚམས་མྱེད་པ་ལྔ་ཡོངས་སུ་འབྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1：དེའི་མཚམས་མྱེད་པ་ལྔ་ཡོངསུ་འབྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-2：དེ་འི་མཚམས་མྱེད་པ་ལྔ་ཡོངསུ་བྱང་བར་འགྱུརོ།
乙本：དེའི་མཚམས་མྱེད་པ་ལྔ་ཡོངསུ་བྱང་བར་འགྱུརོ།
甲本 I：能消五无间等一切重罪。
甲本 II：灭除五无间业。
乙本 I：灭除五无间业。
乙本 II：灭除五无间业。

6. 甲本 I：དེའི་སྡིག་པའི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཡང་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 II：དེ་སྡིག་གི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཡང་ཡོངས་སུ་འབྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1：དེའི་སྡིག་གི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཡང་ཡོངསུ་འབྱང་བར་འགྱུར་རོ།
甲本 III-2：དེ་འི་སྡིག་གི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཡང་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུརོ།
乙本：དེའི་སྡིག་པའི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཡོངསུ་བྱང་བར་འགྱུརོ།
甲本 I：设有罪（重罪），犹如须弥尽能除灭。
甲本 II：罪如须弥即当弥灭。
乙本 I：罪如须弥即当弥灭。
乙本 II：罪如须弥即当弥灭。

7. 甲本 I：དེ་ལ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་། སྲིན་པོས་གླགས་བཙལ་ཀྱང་གླགས་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།
甲本 II：དེ་ལ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་དང་།། གནོད་སྦྱིན་དང་སྲིན་པོས་གླགས་བལྟས་ཀྱང་གླགས་རྙེད་པར་མྱི་འགྱུར་རོ།
甲本 III-1：དེ་ལ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་དང། གནོད་སྦྱིན་དང། སྲིན་པོས་གླགས་བལྟས་ཀྱང་གླགས་རྙེད་པར་མྱི་འགྱུར་རོ།
甲本 III-2：དེལ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་སྲིན་པོ་གླགས་བལྟས་ཀྱུས་གླགས་བརྙེད་པར་མྱི་འགྱུརོ།
乙本：དེ་ལ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་དང། གནོད་སྦྱིན་དང་སྲིན་པོ་གླགས་བལྟས་ཀྱང། གླགས་བརྙེད་པར་མྱི་འགྱུརོ།
甲本 I：若魔魔之眷属、夜叉罗刹不得其便，终无枉死。
甲本 II：诸魔眷属、夜叉罗刹，伺求其短不能得便。
乙本 I：诸天摩、夜叉罗刹，伺求其短不能得便。
乙本 II：诸天魔、夜叉，伺求其短不能得便。

8. 甲本 I：དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་ཅུ་རྩ་དགུས་[44]མངོན་སུམ་དུ་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་
དེ་ལ་ཕྱག་རྐྱོང་བར་འགྱུར།། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བར་མཛད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་

[44] Derge 675 为 དགུ་ཅུ་རྩ་དགུས་，Derge 674 为 དགུ་ཅུ་རྩ་དགུས་。

དང་སོམ་ཉི་དང་། ཡིད་གཉིས་མ་བྱེད་ཅིག

甲本 II：དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུས་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པ་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་དེ་ལ་ཕྱག་རྐྱོང་བར་འགྱུར། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བ་མཛད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། སོམ་ཉི་དང་། ཡིད་གཉིས་མ་ཟ་ཞིག །

甲本 III-1：དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུས་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་དེ་ལ་ཕྱག་རྐྱོང་བར་འགྱུར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བར་མཛད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་སོམ་ཉི་དང་ཡིད་གཉིས་མ་ཟ་ཞིག །

甲本 III-2：དེ་ཚེ་བའི་དུས་གྱི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བྱེབ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུས་མངོན་དུ་སྟོན་པར་མཛདེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་དེ་ལ་ཕྱག་རྐྱོང་བར་འགྱུར་རོ། ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་ནས་སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བར་མཛད་པར། འགྱུར་ཏེ་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་སོམ་ཉི་དང་ཡིད་གཉིས་མ་ཟ་ཞིག །

乙本：དེའི་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། སངས་རྒྱས་བྱེབ་འཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུ་མངོན་དུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་དེ་ལ་ཕྱག་རྐྱོང་བར་འགྱུརོ། །སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་ནས། སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་བར་མཛད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་སོམ་ཉི་དང་ཡིད་ཉིས་མ་ཟ་ཤིག

甲本 I：当命终时，有九十（九十九）姟佛，现其人前，蒙佛（千佛）授手，能游一切佛刹，莫于此经生于疑惑

甲本 II：临命终时，得值九十九俱胝诸佛现前赞叹，摩顶授记，从一佛国至一佛国，决定得生，勿怀疑惑。

乙本 I：临命终时，得值九十俱胝诸佛现前赞叹，摩顶授记，从一佛国至一佛国，决定得生，勿怀疑惑。

乙本 II：临命终时，得值九十俱胝诸佛现前赞叹，摩顶授记，从一佛国至一佛国，决定得生，勿怀疑惑。

9. 甲本 I：རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིས་དེའི་ཕྱི་བཞིན་དུ་འབྲང་ཞིང་བསྲུང་བ་དང་། བསྐྱབ་པ་དང་། སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 II：རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དེ་འི་ཕྱི་བཞིན་དུ་འབྲང་ཞིང་བསྲུང་བ་དང་། བསྐྱབ་པ་དང་སྲིད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི། དེའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་ཞིང་བསྲུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་། སྲིད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དེ་འི་ཕྱིར་བཞིན་འབྲང་ཞིང་བསྲུངས་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྲིད་པ་བྱེད་པར་འགྱུརོ།

乙本：རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དེའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་ཞིང་བསྲུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྲིད་པར་འགྱུརོ།

甲本 I：常得四天大王随其卫护。

甲本 II：四大天王常随卫护。

乙本 I：四天大王常随卫护。

乙本 II：四天大王常随卫护。

10. 甲本 I：དེ་བཞིན་བཤེགས་པ་འོད་དཔག་དུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 II：དེ་བཞིན་བཤེགས་པ་འོད་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འཛིག་རྟེན་གི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འི་འོད་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

乙本：དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེའ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 I：当得往生西方极乐世界阿弥陀净土。

甲本 II：必定往生极乐世界。

乙本 I：必定往生极乐世界。

乙本 II：必定往生极乐世界。

11. 甲本 I：ས་ཕྱོགས་གང་དུ་མདོ་སྡེ་འདི་འབྲི་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་སུ་སོང་བའི་བྱ་དང་རི་དགས་གང་དག་གི་རྣ་ལམ་དུ་གྲག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 II：ས་ཕྱོགས་གང་དུ་མདོ་སྡེ་འདི་དཀོན་མཆོག་འདི་འབྲི་བར་འགྱུར་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱག་བྱ་བ་འོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་སུ་སོང་བ། བྱ་དང་རི་དགས་གང་དག་གི་རྣ་ལམ་དུ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་བར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：ས་ཕྱོགས་གང་དུ་མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་འདི་འབྲི་བར་འགྱུར་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱག་འཚལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་སུ་སོང་བ་བྱ་དང་། རི་དགས་གང་དག་གི་རྣ་ལམ་དུའ་སྒྲ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་བར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：ས་ཕྱོགསུ་དཀོན་མཆོག་མདོ་སྡེ། འདི་འབྲིར་བར་འགྱུར་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱག་འཚལ་བར་འགྱུརོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནསུ་སོང་བྱ་དང་རི་དགས་གང་དག་གི་རྣལ་ལམ་དུ་སྒྲ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པ་འི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུརོ།

乙本：ས་ཕྱོགསུ་དཀོན་མཆོག་མདོ་སྡེ་འདི་འབྲིར་འབྲི་བར་འགྱུར་བའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བར་འགྱུརོ། གལ་ཏེ་ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནསུ་སོང་བྱ་དང་རི་དགས་གང་དགི་རྣ་ལམ་དུ་སྒྲ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་བར་རྫོགས་པར་མཚང་རྒྱ་བར་འགྱུརོ།

甲本 I：书写是无量寿经典之处，则为是塔，皆应恭敬作礼。若是畜生或为鸟兽得闻是经，如是等类，皆当不久得成一切种智。

甲本 II：所在地方书写此陀罗尼法宝，是处即成塔庙，应当作礼围绕，或生傍生鸟兽之中间，闻此陀罗尼者，得无上菩提。

乙本 I：所在他方写此陀罗尼法宝，是处即成塔庙，作礼围绕，或生傍生鸟兽，闻此无量寿陀罗尼，得成无上正觉。

乙本 II：所在地方写此陀罗尼法宝，是处即成塔庙，作礼围绕，或生傍生鸟兽等身，闻此无量寿陀罗尼，得成无上正觉。

12. 甲本 I：དེ་བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་[45]ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ།

甲本 II：དེ་བུད་མྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：དེ་བུད་མྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་རོ།

---

[45] Derge 674 为 ལུས་སུ་。

甲本 III-2：དེ་བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམ་དུ་ཡང་མྱི་འགྱུརོ།།

乙本：དེ་བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་ནམ་དུ་ཡང་མྱི་འགྱུརོ།།

甲本 I：毕竟不受女人之身。

甲本 II：决定不受女人之身。

乙本 I：必定不生女人之身。

乙本 II：必定不生女人之身。

13. 甲本 I：གང་ཞིག་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའི་ཕྱིར་ཀཱརྵ་པ་ཎ་གཅིག་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་སྟེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 II：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་འི་ཕྱིར་ཀར་ཤ་པ་ཎི་འག་ཞིག་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན།། དེས་སྟོང་གསུམ་གི་སྟོང་ཆེན་པོ་འི་འཇིག་རྟེན་གི་ཁམས་རོན་པོ་ཅེ་སྣ་བདུན་གིས་ཡོངས་སུ་བཀང་སྟེ། སྦྱིན་པ་བྱིན་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདོའི་ཕྱིར། ཀར་ཤ་པ་ཎི་འགའ་ཞིག་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངསུ་བཀང་སྟེ། སྦྱིན་པ་བྱིན་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：གང་ལལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདོ་འི་ཕྱིར་ཀ་ར་ཤ་པ་ཎི་འགའ་ཞིག་སྦྱིན་བ་བྱིན་ན་དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རོང་པོ་ཅེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངསུ་བཀང་སྟེ་སྦྱིན་བ་བྱིན་བར་འགྱུརོ།

乙本：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའིའི་ཕྱི་ཀར་ཤ་པ་ཎིའ་གའ་ཞིག་སྦྱིན་བ་བྱིན་ན།། དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རོན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་སྟེ། སྦྱིན་བ་བྱིན་བར་འགྱུར་རོ།

甲本 I：或有能于是经少分能惠施者，等于三千大千世界满中七宝布施。

甲本 II：若复有人于此法门能施一钱，即等三千大千世界满中七宝持用布施。

乙本 I：若复有人于此法门能施一钱，即等三千大千世界满中七宝持用布施。

乙本 II：若复有人于此法门能施一钱，即等三千大千世界满中七宝持用布施。

14. 甲本 I：གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་མཆོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 II：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེས། དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཆུབ་པར་མཆོད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་འགྱུར་བ་དེས།། དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཆུབ་བར་མཆོད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-2：གང་ལལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདོ་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེས། དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཆུབ་པར་མཆོད་པར་འགྱུརོ།

乙本：གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་བར་འགྱུར་བ་དེས་དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཆུབ་པར་མཆོད་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 I：若有能供养是经者，则是供养一切诸经等，无有异。

甲本 II：若复有人供养此陀罗尼，即同供养一切诸法。

乙本 I：若复有人供养此陀罗尼，即同供养一切诸佛。

乙本 II：若复有人供养此陀罗尼，即同供养一切诸法。

15. 甲本 I：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཟིགས་དང་། གཙུག་ཏོར་ཅན་དང་། …… ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་མཆོད་པ་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མི་ནུས་སོ།

甲本 II：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཟིགས་དང་། གཙུག་ཏོར་ཅན་དང་། …… ཤག་ཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་བསྙོགས་པ་ལ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གིས་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས། མཆོད་པ་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པ་འདི་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མྱི་ནུས་སོ།

甲本 III-1：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཟིགས་དང་། གཙུག་ཏོར་ཅན་དང་། …… ཤག་ཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སྙོགས་པའ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བདུན་གྱིས་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བྱས་པ་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི་ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མྱི་ནུས་སྷོ།

甲本 III-2：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་རྣམ་པར་གཟིགས་དང་། གཙུག་ཏོར་ཅན་དང་། …… ཤག་ཀྱ་ཐུབ་པ་ལས་སྙོགས་པ་ལ། རིང་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་མཆོད་པ་རྣམས་གྱིས་མཆོད་པ་བྱས་པ་འི་བསོད་ནམས་གྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་གྱི། ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་མདོ་འདི་འི་བསོད་ནམས་གྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མྱི་ནུསོ།

乙本：དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཟིགས་དང་། གཙུག་ཏོར་དང་། …… ཤག་ཀྱ་ཐུབ་པ་ལས་སྙོགས་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེན་སྣ་བདུན་གིས་མཆོད་པ་རྣམས་གྱིས་མཆོད་པར་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཕུང་པོ་དེའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་གྱི། །ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པའི་མདོ་འདི་འི་བསོད་ནམས་གྱི་ཕུང་པོའི་ཙད་ནི་བགྲངས་མྱི་ནུས་སོ།

甲本 I：若有人以七宝供养如是七佛，其福有限。书写受持是无量寿经典，所有功德不可限量。

甲本 II：若复有人以七宝供养七佛，所谓……，所得功德尚有限量，受持此咒福不可量。

乙本 I：若以七宝持用供养七佛，功德尚有限量，无量寿陀罗尼福不可量。

乙本 II：若以七宝持用供养七佛，功德尚有限量，无量寿陀罗尼福不可量。

16. 甲本 I：རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོར་བྱས་ཏེ། སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མི་ནུས་སོ། །

甲本 II：རིན་པོ་ཆེ་འི་ཕུང་པོ་རི་འི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཙམ་དུ་སྤུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་བྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དཔག་དུ་མྱེད་པ་འདི་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མྱི་ནུས་སོ།

甲本 III-1：缺

甲本 III-2：缺

乙本：缺

甲本 I：若有七宝等，于须弥以用布施，其福上能知其限量，是无量

寿经典，其福不可知数。

甲本 II：若复有人以妙高山等七宝持用布施，其所获福犹可限量，受持此咒福不可量。

乙本 I：缺

乙本 II：缺

17. 甲本 I：རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཆུས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་ཐིགས་པ་རེ་རེ་ནས་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མི་ནུས་སོ།

甲本 II：རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཆུས་ཡོངས་སུ་བཀང་བ་ནི། ཐིགས་པ་རེ་རེ་ནས་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། །ཚེ་དཔག་ཏུ་མྱེད་པ་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་པར་མྱི་ནུས་སོ།

甲本 III-1：རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཆུས་ཡོངས་སུ་བཀང་བའི་ཐིགས་པ་རེ་རེ་ནས་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། །ཚེ་དཔག་ཏུ་མྱེད་པའི་མདོ་འདིའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འི་ཚད་ནི་བགྲང་བར་མྱི་ནུས་སྟོ།

甲本 III-2：རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞི་འི་ཆུས་ཡོངསྶུ་གང་བའི་ཐིག་པ་རེས་བགྲང་ནུས་ཀྱི། །ཚེ་དཔག་ཏུ་མྱེད་པའི་མདོ་འདི་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་པར་མྱི་ནུསོ། །

乙本：རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཆུས་ཡོངསྶུ་གང་བའི་ཐིགས་པ་རེ་རེ་ནས་བགྲང་བར་ནུས་ཀྱི། ཚེ་དཔག་ཏུ་མྱེད་པའི་མདོ་སྡེ་འདི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་ནི་བགྲང་པར་མྱི་ནུས་སོ།

甲本 I：如（如是）四大海水可知滴数，是无量寿经典所生果报，不可数量。

甲本 II：假使四大海水可知滴数，此陀罗尼福不可量。

乙本 I：假使四大海水滴数由可知，无量寿陀罗尼福不可量。

乙本 II：假使四大海水滴数可知量，无量寿陀罗尼福不可量。

18. 甲本 I：མཆོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། མཆོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

甲本 II：མཆོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེས། ཕྱོགས་བཅུ་འི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། མཆོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ།

甲本 III-1：མཆོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེས། །ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། མཆོད་པ་བྱས་པར་ཡིན་ནོ།

甲本 III-2：མཆོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་གདེས་ཕྱོགས་བཅུ་འི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་མཆོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

乙本：མཆོད་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོག་བྱས་པ་དང་། མཆོད་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

甲本 I：即如恭敬供养一切十方佛土如来，无有别异。

甲本 II：即同供养十方诸佛。

乙本 I：所供养功德即成礼敬供养十方诸佛。

乙本 II：所供养功德即成礼敬供养十方诸佛。

藏文本中，只有甲本 I 具有 18 种功德，甲本 II 具有 17 种功德，其余三个版本均只有 16 种功德，缺少功德 4 和功德 16。甲本 III-2 和乙本的功德 1 同功德 3 相同，因这两句比较相似，有抄错的嫌疑。各译本的译文除个别词汇译法不同外，总体上译文比较统一。如功德 3 中的数字八万四千，甲本 I 为 བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང，其他四个本子均为 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི。在功德 16、17 中都出现的无量寿，甲本 I 为 ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ，其他四个本子均为 ཚེ་དཔག་ཏུ་མྱེད་པ 。

比较四种汉文本的功德部分，两种甲本均有 18 种功德，两种乙本则缺失了功德 4 和功德 16，只有 16 种功德。汉译本中功德 1 和功德 3 明显不同，不存在抄错的情况。甲本 I 的译文不同于另外三个本子，两个乙本的译文完全一样，甲本 II 的译文与两种乙本相似。甲本 I 的译文更为典雅，其他三个本子更为直白易懂。

综合以上各部分各版本之间的异同，大致于藏文本的甲本 I 对应于汉文本的甲本 II；藏文本的甲本 II 对应于汉文本的甲本 I；藏文本的甲本 III 对应于汉文本的乙本 I；藏文本的乙本对应于汉文本的乙本 II。勒巴沟石刻本因为较简短，缺失部分较多，仅咒语部分是完整的，这一部分接近于藏文本甲本 I，但题名和佛号则又与之不完全一致，倒是与汉文本保持一致，或许它是根据另一种不同的本子缩略刻写而成，亦或是根据汉文本译回去的，尚不能断定。

至于《无量寿宗要经》是从藏文本译为汉文本，还是从汉文本译为藏文本，前辈学者的意见不一。黄文焕提到河西吐蕃经卷中占绝对多数的《大乘无量寿宗要经》使人感到是供养品，其中有些卷子很可能是根据同名汉卷译制的[46]。但是在吐蕃时期的译经目录中《丹噶目录》和《旁塘目录》中列出的译自汉地的目录中均未发现该经，这两个目录也未见收录有这部经[47]。方广锠认为我国历代经录中没有记载该经，也不为我国历代大藏经所收。《大乘无量寿经》是 8、9 世纪敦煌陷蕃时期根据藏文本译出[48]。王尧先生所辑法成的译著目录中，无论由汉文译为藏文还是由藏文译为汉文的经籍目录，也未见到该经[49]。但在《大正新修大藏

[46] 黄文焕：《河西吐蕃经卷目录跋》，《世界宗教研究》第二集，1980：58。

[47] ཕོ་བྲང་སྟོང་ཐང་ལྡན་དཀར་གྱི་ཆོས་འགྱུར་རོ་ཅོག་གི་དཀར་ཆག བསྟན་འགྱུར （དཔེ་བསྡུར་མ） དེབ116 པེ་ཅིན། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2005: 799-800. བོད་ལྗོངས་རྟེན་རྫས་བཤམས་མཛོད་ཁང་། དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པ། པེ་ཅིན། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2012: 19.

[48] 方广锠：《影印敦煌遗书<大乘无量寿经>序》，《敦煌学辑刊》2001（1）：21.

[49] 王尧：《藏族翻译家管·法成对民族文化交流的贡献》，《文物》1980（7）：50-57.

经目录》中，在 No.936《大乘无量寿经一卷》处注明“唐法成译”。[50]王尧在 1990 的论文中又提到“《大正藏》936 号，法成根据藏文译成汉文本。原为敦煌写本”。[51]《大正新修大藏经》所收 No.936《大乘无量寿经》就是敦煌本，由此，很有可能汉文的《大乘无量寿宗要经》是吐蕃统治敦煌时期据藏文本译出的，译者很有可能就是法成。藏文本的《大乘无量寿宗要经》则可能译自梵文[52]。法成在沙州的活动年代约为 833-859 年[53]。

我们来看一下该经功德部分的译文，常有藏文本表述相同而汉文本译法不一的情况出现。如功德 3 中的 ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ，汉译本则有“经典”“法蕴”不同的译法；功德 14 中的 དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག/ཐམས་ཅད，汉译则有“一切诸经”“一切诸法”“一切诸佛”等不同译法；再如功德 10，各藏文本都一样，而汉译本中，甲本 I 译为：当得往生西方极乐世界阿弥陀净土，另三个译本则仅提到往生极乐世界，并未提到西方和阿弥陀净土。西方极乐世界阿弥陀净土的表述应是受到了汉地阿弥陀信仰的影响，这在藏文本中并未提及，应该是汉译本的改造。

藏文本也有表述不一致的地方，如功德 3 中的数字，甲本 I 为 བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་，其它几个版本均为 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞི，两种译法不同，但都表示的是 84000。而汉文本则有较大的不同，甲本 I 译为：八万四千；甲本 II 译为：四十百千。两种乙本均为：百千四十。究其原因，藏文本有时误将数字 བརྒྱད（八）写为 བརྒྱ（百），如此 བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞི（八十四）变成 བརྒྱ་ཅུ་ཙ་བཞི（一百四）。如 BD14956 功德 1 和功德 3 中均为 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ཆུ་ཙ་བཞི[54]，在敦煌古藏文写卷中，ཅ 和 ཆ，ཏ 和 ཐ 经常混用。如此，则可译为百千四十或百四十千。在 BD14917 中，功德 1 写为 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞི，同样内容的功德 3 则写为 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ཅུ་ཙ་བཞི[55]，

---

[50]《大正新修大藏经目录》，1998：98。

[51] 王尧：《藏汉佛典对勘释读之三<大乘无量寿宗要经>》，《西藏研究》1990（2）：103.

[52] 陈庆英先生持此观点，见陈庆英：《从敦煌藏文 P.T. 999 号写卷看吐蕃史的几个问题》，《陈庆英藏学论文集（上）》，北京：中国藏学出版社，2006：24-41。桑结东知亦认为 Derge 674、675、P.t.98 都是由梵文译成藏文，并且 P.t.98 译制于吐蕃赞普赤松德赞时期（755-797 年在位）。བསེ་ཚང་སངས་རྒྱས་དོན་གྲུབ། བཀའ་འགྱུར་ཁྲོད་བཞུགས་པའི《ཚེ་མདོའི》པར་གཞི་རིགས་གཉིས་བསྡུར་ནས་དཔྱད་པ།—— སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དཔེ་གཞིར་བཟུང་བ། མཚོ་སྔོན་དགེ་འོས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ། 2019（3）：56-66。བསེ་ཚང་སངས་རྒྱས་དོན་གྲུབ། ཏུན་ཧོང་བོད་ཡིག་ཡིག་ཆའི་ཁྲོད་བཞུགས་པའི《ཚེ་མདོ་》ཡི་འགྱུར་དཔེ་རིགས་གཉིས་ལ་གསར་དུ་དཔྱད་པ།——འགྱུར་དཔེ་P.T.98 དང་ BD14292 གཉིས་གཞིར་བཟུང་ནས་གླེང་བ། བོད་ལྗོངས་ཞིབ་འཇུག 2021（2）：140-152.

[53] 王尧：《藏族翻译家管·法成对民族文化交流的贡献》，《文物》1980（7）：50-52.

[54] 任继愈主编：《国家图书馆藏敦煌遗书》第 136 册，北京图书馆出版社，2010：78、87.

[55] 任继愈主编：《国家图书馆藏敦煌遗书》第 135 册，北京图书馆出版社，2010：192。

由此可知 བརྒྱ་ཅུ་རྩ་བཞི 为 བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི 的误写，因此汉译本八万四千的翻译是正确的，百千四十和百四十千则有可能是根据误写的藏文本的误译。汉译本中若干千万佛一时同声说此经的具体数字，第二遍的数字，藏文本甲本Ⅰ和甲本Ⅱ均为 84，汉译本甲本Ⅰ和甲本Ⅱ则为 104，推测同样是以上 བརྒྱད（八）误写为 བརྒྱ（百）的缘故。这在宋代法天的译本中才纠正了过来。

从这些藏文本相同而汉译不同的情况推测，笔者认同《无量寿宗要经》的汉文本是根据藏文本译出的观点，有些藏文本抄写有误的地方，汉译本也出现了误译。

四、勒巴沟石刻本《无量寿宗要经》年代的推测

由于在勒巴沟吾娜桑嘎石刻点没有发现纪年题记，因此无法得知其确切刻制年代。目前只能根据与附近及周边地区发现的类似书写风格的、有纪年的石刻的比较来推测其年代。

石刻《无量寿宗要经》中除了常见的古藏文的书写特点，如元音符号 ◌ྀ 反写，མི 和 མེད 写作 མྱི 和 མྱེད，གཞའ 和 སྐྱོགས 的写法也常见于敦煌古藏文写卷。石刻本身也体现出一些独特的特点：一，藏文的刻写方正平直，如字母 ང、པ、ག 显得方方正正，古朴质拙。二，字间点刻写的深且圆，十分清晰，并且有时位于字母的中间。三，པ、ཕ 的左上角有一明显短横，ལ 的右上角有一明显短横，这些字母若带元音符号时就刻写于这条短横的上方，因此 པ、ཕ 的元音符号在其左侧头上，ལ 的在其右侧头上。四，元音符号 ◌ི 或 ◌ེ 几乎横平行于字母，元音符号 ◌ོ 则几乎垂直于字母。五，ད 字母的书写，起笔为一横，第二笔竖线则从第一横的中间垂直向下。若头上有上加字 ར，རྡ 中 ར 的竖线和 ད 的竖线几乎在一条直线上。六，如果字母 ས 或 ལ 有下加字，如 སྒ、སྡ、སྨ、སྦ、ལྷ 等，则下加字居中对齐于 ས 或 ལ 的右侧竖线，像是悬吊在基字的右脚上。这些特点在附近的勒巴沟恰冈石刻、西藏昌都地区仁达摩崖石刻，甚至山南的桑耶寺兴佛证盟碑都有发现（图五）。几乎相同的刻写风格，表明其年代应该相距不远。勒巴沟恰冈石刻题记中有“马年”字样，学界一般认为是 9 世纪上半叶的 814 或 826、838 年[56]。西藏昌都地区仁达摩崖石刻有“猴年”“赞普赤

[56] Amy Heller, “Buddhist Images and Rock Inscriptions from Eastern Tibet, VIIIth to Xth century, Part IV.” In Ernst Steinkellner ed., *Tibetan Studies vol. 1* (*Proceedings of the 7th Seminar of IATS, Graz 1995*), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1997: 385-404. 汉译本见 [瑞]艾米·赫勒著，杨莉译：《公元 8-10 世纪东

松德赞”字样，学界一般认为是 804 年[57]。桑耶寺兴佛证盟碑的年代大约在 779 年[58]。

P.t.999 提到“作为天子赤祖德赞之功德，在沙州写造了汉、藏文的经典《无量寿经》”[59]，可知大量汉、藏文的《无量寿经》写造于吐蕃赞普赤祖德赞时期（815-841 年在位）。杜晓峰认为英国国家图书馆藏的大量藏文本《无量寿宗要经》年代为 820s- 840s，并总结了其正字法上的诸多特点，认为是属于古藏文中期（Middle Old Tibetan）[60]。其中所讨论的一些特点勒巴沟石刻本也具备，如 པའྀ、དཔག་དུ、སྨྲོན、ཤྀནད、གཞའ 等等用法。综合以上因素考虑，笔者认为勒巴沟石刻本的年代大体同勒巴沟恰冈石刻的年代接近，为 9 世纪上半叶。该藏文石刻《无量寿宗要经》在敦煌写卷之外又提供了一个重要的版本。该经和《圣薄伽梵母般若波罗蜜多心经》一起出现在大型系列佛传故事场景的中央，其目的和功能值得深入探讨。

藏的佛教造像及摩崖刻石（节录）》，《国外藏学研究译文集》第十五辑，拉萨：西藏人民出版社，2001：189-210。正式调查简报见乔虹、卢素文：《青海玉树勒巴沟恰冈佛教摩崖造像调查简报》，《藏学学刊》第 16 辑，2017（1）：148-163。

[57] 恰白·次旦平措撰、郑堆、丹增译：《简析新发现的吐蕃摩崖石文》，《中国藏学》1988（1）：76-81；

[58] 王尧编著：《吐蕃金石录》，北京：文物出版社，1982：167-169。

[59] 陈庆英：《从敦煌藏文 P.T. 999 号写卷看吐蕃史的几个问题》，《陈庆英藏学论文集（上）》，北京：中国藏学出版社，2006：24-41。陈楠：《P.T. 999 号敦煌藏文写卷再研究——以往汉译本比较及相关史事补正与考辨》，《中国藏学》2008（3）：19-27。

[60] Brandon Dotson, “Misspelling ‘Buddha’: The officially commissioned Tibetan *Aparimitāyur-nāma Mahāyāna-sūtras* from Dunhuang and the study of Old Tibetan orthography.” *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 2016 (1): 129-151. 该文中，作者将古藏文分为三个时期：古藏文早期（7 世纪中期—8 世纪中期）、古藏文中期（8 世纪晚期至 9 世纪中期）、古藏文晚期（9 世纪晚期至 12 世纪早期）。

图五　1. 西藏昌都仁达摩崖石刻　2.西藏桑耶寺兴佛证盟碑　3. 青海玉树勒巴沟恰冈石刻
4.青海玉树勒巴沟吾娜桑嘎石刻　（1.2. 由夏格旺堆供图，谨致谢意!）

❖